

Fågelrapport för Dalarna 2002

Magnus Elfving, Anders Hans, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Yngve Hareland, Gittan Mattsson samt Magnus Strömberg.

Härmed presenteras fågelrapporten för år 2002 från Dalarnas rapportområde. Den följer den rapporteringsguide som var införd i FiD 4:01 och bygger på ca 4 000 dataagda rapporter vilket är en ökning med över 1 000 observationer sedan år 2001. Ungefär 75 % av fynden har hämtats från Svalan som är ett nytt rapportsystem som finns på Internet. Våren 2003 bestämde Sveriges Ornitologiska Förening att Svalan är framtidens datasystem för all fågelrapportering i Sverige. Som ansvarig för arbetet med Svalan har Håkan Olsson fungerat.

Ca 200 rapportörer har bidragit med observationer och utan deras insats skulle denna sammanställning inte ha varit möjlig att göra. Antalet rapportörer är något färre än föregående år. Det är lite alarmerande att det är bland de skådare som är fast bosatta i landskapet som minskningen har skett. Antalet "utsocknes rapportörer" har ökat något, troligen beroende på användandet av Svalan. Alla rapportörer tackas härmed för sina mycket värdefulla bidrag till kunskapen om Dalarnas fågelfauna.

Som rapportmottagare under år 2002 har Lars-Göran Hansson fungerat. Han har haft hjälp av de sammanställare som finns i varje kommun. För adresser till dessa se FiD 4:02.

Årets rapport har skrivits av

Magnus Elfving *Ärlor-sångare*
Anders Hans *Hönsfåglar-vadare*
Lars Hansson *Lommar-svanar,*
duvor-piplärkor
Lars-Göran Hansson *Kungsfåglar-spar-*
var, inledning
Gittan Mattson *Gäss-skrakar*
Yngve Hareland *Rovfåglar,*
måsfåglar-alkor

Precis som i föregående rapport förs samtliga lokaler till respektive kommun och den numrering av lokaler som tidigare är

de rapporter som ännu inte färdigbehandlats eller inte godkänts för publicering.

Har du information om fynd under behandling eller sådana som underkänts p g a brist på beskrivning så skicka in dessa till RRRK snarast. Arter som enligt rapporteringsguiden skall beskrivas men där ingen beskrivning kommit in underkäns ett år efter rapporttillfället.

Efter det latinska namnet finns artens fyndstatus i landskapet angivet. (H) innebär att arten är årsviss häckare. (h) anger att arten häckar tillfälligt. (F) regelbundet uppträdande under flyttningen. (T) anger att arten är tillfällig gäst, oftast årligen, men i små antal. Fler än 100 exemplar totalt.

Tal efter artnamnet anger antalet fynd totalt respektive under år 2002. Fr o m år 2000 gäller dock dessa siffror enbart för landskapet Dalarna och inte hela rapportområdet (d v s exklusive Hötjärn/Södra Hörkenområdet). Dessa summer har även justerats retroaktivt. Fynden från Hötjärnsområdet samt från delar av Södra Hörken (d v s den del av Ludvika kommun som hör till landskapet Västmanland) listas separat efter vissa sammanställningar.

Viktigt att inrapportering sker

Tyvärr saknar vi även i år rapporter från flera aktiva skådare runtom i landskapet. Även om man bara gjort ett fåtal observationer av arter som skall inrapporteras enligt mallen så är det viktigt att dessa fynd skickas in till RRRK. Vår årsrapport bygger på just dina observationer och ju fler av dessa som vi får in desto fulligare blir årsrapporten. RRRK uppmanar alla att rapportera tidigare, gärna redan i november och att eventuella tillägg görs senast under januari, så att vi kan få en så komplett rapport som möjligt. Det allra bästa är att du som skådare anmäler dig som rapportör till Svalan och att du sedan skickar in dina observationer så ofta som möjligt dit. Beskrivningen av fynd för arter som skall granskas bör skickas in direkt efter observationstillfället.

Rödhuva törnskata, ny dalaart 2001. Foto Lars Hansson

Tänk på att arter som granskas av RK måste vara inskickade till RRRK senast 10 januari för att komma med i årets rapport. Använd helst den speciella RK-blanketten när ni beskriver ett fynd. Blanketten finns för utskrift på DOF:s hemsida "www.sofnet.org/dof/rrk" eller på Dala212s hemsida "http://www.sofnet.org/dof/dala212.". På hemsidan finns även aktuell rapporteringsguide samt en Excelfil för inmatning av rapporter.

Instruktioner för rapporteringen publiceras årligen i FiD nr 4. Den guide som gäller för observationer gjorda under år 2003 var således införd i FiD 4:02.

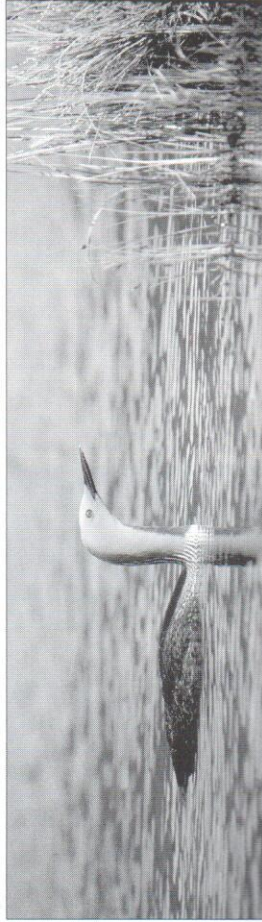
Rapporter och andra frågor angående RRRK:s arbete kan skickas till Lars-Göran Hansson, Krångvägen 4, 796 30 Älvdalen. Använd gärna e-post. nlg.hansson@swipnet.se

Fågelåret 2002

Landskapet berikades med en ny art under år 2001. Fyndet av rödhuvad törnskata godkändes av RK under hösten 2002. Fyndet av tjockbot under 2002 har även det godkänts av RK. Därmed har 305 arter tillhörande kategori A-C noterats. Antalet A-C arter inom hela rapportområdet ökade till 310. Bland ovanligare arter kan nämnas fynd av vit stork, röd glada, ängshök, biättare, tretåig mås, vitvingad tjärna, fjälluggla, större piplärka, taigtrast och höksångare. Ingen ny art kunde konstateras häcka i landskapet under året.

Tjockbot, ny dalaart 2002. Foto Rolf Björk

Smålom.

Foto Leif Liss

Smålom *Gavia stellata* (H)

Häckningar fördelade kommunvis:

Falun: 1 par (Hans-Olov Bond). Leksand: 1 par (Sören Stenberg). Vansbro: 4 par (Rune Heens). Orsa: 2 par (Per Ax). Malung s:n: 42 par plus ytterligare 20 par där häckning ej kunde konstateras. (Börje Dahlén), Lima s:n: 12 par, varav 8 par Tisjökölen och 4 par i övriga delar av Lima s:n, Malung k:n (Börje Dahlén, Börje Flygar). Älvdalen: 3 par (Mattias Högberg, Alf Nordin).

Det stora antalet fynd av häckande fåglar i Malung beror på det framgångsrika ringmärkningsprojekt som man sedan många år tillbaka bedriver inom kommunen

Stor ansamling: 40 ex Välsman, Ludvika k:n 21.4 (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson).

Vinterfynd: 1 ex Gönäsåns utlopp, Välsman, Ludvika k:n 8.12 (Håkan Olsson). Andra vinterfyndet i landskapet.

Storlom *Gavia arctica* (H)

Inga vinterfynd eller flockar över 50 ex rapporterade.

Smådöpping *Tachybaptus ruficollis* (h, 14)

Vår: 1 ex Kyrkbyfjärn, Vika, Falu k:n 20.4 (Fredrik Friberg). 1 ex Lisselheds Badplats, Orsa k:n 21.4 (Lars Hansson, Cecilia Fahlnén m.fl.). 1 ex Vassjön, Sör Amsberg, Borlänge k:n 28.4 (Håkan Sandin, Nils-Erik Björkbacka, Håkan Olsson).

Höst: 1 ex Fågeltornet, Hötjärn, Ludvika k:n 4.9 (Bertil Rahm). 1 ex Hälla, Hovran, Hedemora k:n 17.9-24.9 (Berndt Söderlund). 1 ex rast Brunna, Hovran, Hedemora k:n 20.10 (Berndt Söderlund). 3 ex Saxviken, Mora k:n 22.10 (Lars Hansson, Kjell Westerdahl m fl). 1 ex Myckeln, Älvdalens k:n 7.12 (Magnus Åström). 2 ex Bullerforsen, Borlänge k:n 8.12. 1 ex samma lokal 10.12 (Bengt Eriksson, Vesa Juujärvi, Nils-Erik Björkbacka). 1 ex Marielundsbron, Gagnefs k:n 30.12-31.12 och in på 2003. (Tomas Ström m fl). 10 fynd av totalt 13 ex är den högsta årssumman hittills i landskapet.

Skäggöpping *Podiceps cristatus* (H)

Tidiga värfynd: 1 ex rast Utsund, Avesta k:n 25.3 (Berndt Söderlund). 1 ex rast Brunna, Hovran, Hedemora k:n 28.3 (Berndt Söderlund). 12 ex rast Brunna, Hovran, Hedemora k:n 31.3 (Håkan Olsson).

Vinterfynd: 1 ex Stumsnäs, Rättvik k:n 7.12 (Rolf Björk).

Gråhakedopping *Podiceps griseigena* (h)

Häckning: 1 par Bingsjön, Rättviks k:n. Paret fick ut 5 ungar. (Kalle Bergström, Sten-Erik

Bohlin, Rolf Björk m fl).

Värfynd: 1 ex Fatburen, Hedemora k:n 24.4-19.6 (Yngve Johansson, Berndt Söderlund m fl). 1 ex Brunnsjön, Hedemora k:n 29.4 (Berndt Söderlund). 1 ex Holens Badplats, Orsa k:n 3.5 (Lars Hansson). 3 ex Tingnäsuddan, Stumsnäs, Leksands k:n 3.5 (Caj Runesson, Lars Hansson). 1 ex Lindängget, Orsa k:n 4.5-6.5 (Caj Runesson, Lars Hansson).

Höstfynd: 1 ex Fatburen, Hedemora k:n 6.7 (Berndt Söderlund). 1 ex Lisselheds Badplats, Orsa k:n 16.11-17.11 (Lars Hansson, Karin Fahlnén, Cecilia Fahlnén).

Vinterfynd: 1 ex Garsås hamm, Mora k:n 15.12 (Lars Hansson, Rolf Björk, Cecilia Fahlnén). Bingsjön har de senaste åren hyest 1-2 häckande par. Notera decemberfyndet i Siljan, det första vinterfyndet för Dalarna.

Svarthakedopping *Podiceps auritus* (H)

Häckningar: 1 par Vassjön, Borlänge k:n (Nils-Erik Björkbacka, Håkan Olsson m fl). 2 par Namnlösen Orsa k:n (Lars Hansson, Cecilia Fahlnén). 1 par Ässifjärnen, Orsa k:n (Lars Hansson, Cecilia Fahlnén). 1 par Svartnäsifjärn, Transtrand, Malungs k:n (Birger Johansson).

Storskarv *Phalacrocorax carbo* (F)

Fynd under juni-juli: 1 ex Saxviken, Mora k:n 1.6 (Kjell Westerdahl). 1 ex Finesjön, Hedemora k:n 2.6 och 9.7 (Jan-Erik Malmstigen, Nils-Erik Björkbacka). 1 ex Sanda, Mora k:n 4.7 (Lars Hansson). 1 adult Sundborn, Falu k:n 14.7 (Gunnar Steinholtz). 1 ex Kyrkbyfjärn, Vika, Falu k:n 22.7 (Gunnar Bäck). 3 str Sonnboviken 26.7 och 30.7, Avesta k:n (Berndt Söderlund).

Inga vinterfynd rapporterade. Vi väntar fortfarande på den första häckningen i landskapet.

Rördrom *Botaurus stellaris* (75, 7)

1 ex Svinesjön, Dala-Husby, Hedemora k:n 13.4-14.6 (Lars Wallström, Yngve Johansson, Håkan Olsson). 3 ex Finesjön, Hedemora k:n 19.4-24.6 (Yngve Johansson, Håkan Olsson, Berndt Söderlund). 1 ex Brunnsjön, Hedemora k:n 20.5 (Jan-Erik Westerdahl). 1 ex Kyrkbyfjärn, Falun k:n 16.5-21.5 (Lotta Bonde, Yngve Johansson, Eddine Hodi). 1 ex Lilla Holmsjön, Borlänge k:n 26.5-2.6 (Håkan Sandin, Magnus Fridolfsson, Nils-Erik Björkbacka). Ludvika k:n Västmanland: 1 ex Hötjärn, Ludvika k:n 2.6 (Bertil Rahm).

Gråhäger *Ardea cinerea* (H)

Vinterfynd: Max 13 ex rast Insjön, Leksands k:n 16.12-25.12 (Hans Dahlikvist, Rolf Björk m.fl.).

En ovanligt stor vinteransamling.

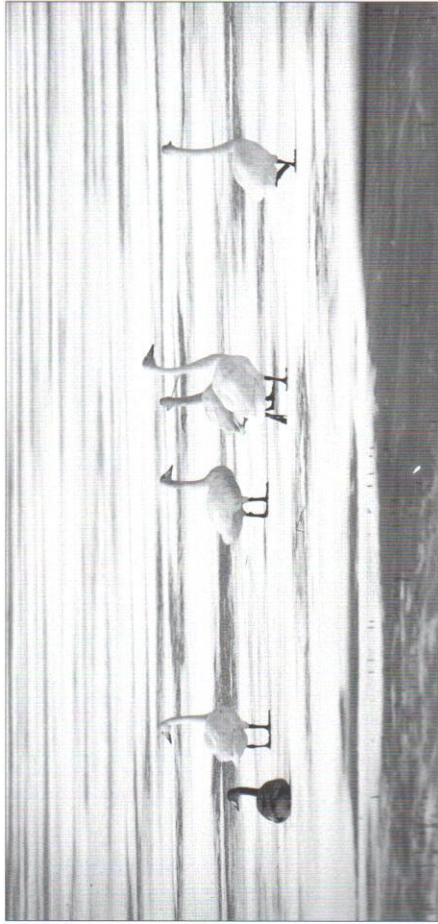
Vit stork *Ciconia ciconia* (26, 2)

1 ex Rosserga, Horndal, Avesta k:n 4.5 (Eva Stattin, gm Mats Forslund). 2 ex rast Skärsjö, Borlänge, Borlänge k:n 18.6-19.6 (Magnus och Yngve Elfving, Håkan Olsson m fl).

De båda storkarna i Borlänge försvann på förmiddagen och det var troligen dessa båda som åter sågs på kvällen samma dag vid Dyltabruk i Närke. Senast arten gästade landskapet var 1999. Då gjordes 2 observationer, troligen av samma individ vid Furudal, Rättviks k:n och Mockfärd, Gagnefs k:n 24-25 maj.

Knölsvan *Cygnus olor* (H)

19 häckningar har rapporterats, den nordligaste i Älvdalen (Magnus Åström).

Sångsvanar.

Foto Leif Liss

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus* (T)

Vår: 4 ex rast Övre Svärdsjö, Borlänge k:n 24.3-30.3 (Andreas Sandberg, Erik Björkbacka, Nils-Erik Björkbacka), 2 ex Naglarby, Sätters k:n 24.3 (Börje Pettersson). 1 ad rast Sombboviken Avesta k:n 26.3-30.3 (Fredrik Friberg, Berndt Söderlund). 1 ad Vättnäs, Mora k:n 17.4 (Lars Hansson).

Höst: 1 ad Ingvallsbenning, Hedemora k:n 30.10 (Nisse Nilsson).

Sångsvan *Cygnus cygnus* (H)

Häckningar kommunvis:

Avesta: 1 par Österviken (Berndt Söderlund). Hedemora: 1 par Flinesjön (Berndt Söderlund, Yngve Johansson). Ludvika: 1 par Hötjärn (Bo Hultgren, Sten-Erik Bohlin), 1 par Norsen (Sten-Erik Bohlin), 1 par Jan Matts dammen (Sten-Erik Bohlin, Bertil Rahm). Falun: 1 par Norrmyren, Svartnäs (Kalle Bergström), 1 par Grycksbo (Lotta Bonde), 1 par Hämmymren (Kalle Bergström), 1 par Ärtsjön, Bjursås (Hans-Olov Bond m fl). Rättvik: 1 par Bingsjö Kyrka (Sten-Erik Bohlin, Kalle Bergström), 1 par Bingsjön (Fredrik Friberg, Hanna Friberg). Malung: 1 par Håberget (Janne Dahlén), 1 par Acksjön (Börje Dahlén), 1 par Granjärn (Börje Dahlén), 1 par Hammarvallen (Tommy Johansson), 1 par Hånoret (Kenneth Persson). Älvdalen: 2 par Glysjön (Kjell Westerdahl, Magnus Åström, Cecilia Fahlén m fl).

Större ansamlingar: Max 1100 ex 25.3-7.4 Sombboviken, Avesta k:n (Berndt Söderlund). 500 ex Hovranområdet, Hedemora k:n 16.3 (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Bertil Rahm m fl).

Sädgås *Anser fabalis* (H)

Observation under häckningstid: 5 ex. Storkölen, Älvdalen k:n 20.6 (Ulf Wiklander)
Vårfynd av stora flockar (>50 ex): Den största gruppen av sädgäss, 310 ex, har rapporterats i Flinesjö-Hovran området, Hedemora k:n under perioden 11.3-20.4 (Berndt Söderlund). Det är troligen samma grupp som också rapporterats som två flockar 250 ex Näs kungsgård samt 160 ex Duvåker (Håkan Olsson, Bertil Rahm m fl). Andra stora flockar var 100 ex Nordanby-Norrhyttan, Hedemora k:n 1.4 (Fredrik Friberg, Lars Friberg) samt en flock på ca 90 ex Sombboviken, Avesta k:n 5.4-7.4 (Berndt Söderlund). Flockstorlekarna är normala för området och årstiden.

Höstfynd av stora flockar (>50 ex): Flockar på mer än 75 ex syntes i Hovranområdet, Hedemora k:n under perioden 14.9-28.10 (Berndt Söderlund m fl). Som mest stannade 230 ex vid Fatburen, Hedemora k:n 28.10 (Berndt Söderlund). I Sombboviken, Avesta k:n uppehöll sig en flock på 63 ex 19.9 (Berndt Söderlund).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus* (T)

Vårfynd: Det första vårfyndet var 1 ex Älvnäs, Hedemora k:n 12.3 (Jan-Erik Westerlund). 1 ex vid Stora Skedvi, Sätters k:n 15.3 (Yngve Johansson m fl) och troligen samma individ som drog norrut efter Dalälven och uppehöll sig i Naglarby, Sätters k:n fram till den 24.3 (Börje Pettersson m fl). 1 ex Tisken, Falu k:n 29.3 (Gunnar Johnson). Som mest 3 ex i Hovranområdet, Hedemora k:n tiden 29.3-21.4 (Yngve Johansson m fl). 1 ex Övre Svärdsjö, Borlänge k:n 31.3 (Pelle Adenäs m fl). 1 rastande Vikmanshyttan, Hedemora k:n 1.4 (Fredrik Friberg m fl). 1 ex Sanda, Mora k:n 13.4 (Lars Hansson) samt 1 ex Sombboviken, Avesta k:n 19.4 (Berndt Söderlund)
Höstfynd: 2 ex Stora Holmsjön, Borlänge k:n 22.9 (Anders Åhrman m fl). 1-3 ex vid Hovranområdet, Hedemora k:n 22.9-28.10 (Yngve Johansson m fl). 1 rastande Skoga, Hedemora k:n 29.9 (Berndt Söderlund). Ett sent höstfynd 1 ex Edstjärnen, Gagnefs k:n 6.11 (Conny Trogen).

Bläsgås *Anser albifrons* (T)

Mycket få fynd av bläsgås detta år.

Vårfynd: 1 ex, 2K rastade vid Flinesjön, Hedemora k:n 20.4-21.4 (Nils-Erik Björkbacka, Berndt Söderlund).

Höstfynd: 1 ad Flinesjön, Hedemora k:n 23.9 (Berndt Söderlund). 1 ad Torsängsområdet i Borlänge k:n 24.9-5.10 (Yngve Johansson m fl)

Fjällgås *Anser erythropus* (13,0)

Inga rapporter har inkommit under året

Grågås *Anser anser* (H)

Nordliga fynd i länet: 1 ex V. Tandö, Malungs k:n 20.4 (Alf Matsson)

Häckningarna ökar ständigt. Hedemora k:n: som mest sågs 55 pulli i Flinesjön under perioden 13.5-24.6 (Yngve Johansson m fl) och 4 pulli Näsgårdsön 14.5 (Berndt Söderlund). Sätters k:n: 5 pulli vid Torsängsområdet 14.5 (Yngve Johansson m fl). Borlänge k:n: 1 par lyckades få ut 4 juv Vassjön mellan 13.5-29.6 (Erik Björkbacka m fl) samt 4 pulli sågs i Bysjön, Sör Amsberg 13.5 (Gunnar Bäck). Falu k:n: 4 pulli Lilla Vällan juni (Lars-Åke Svensson). Leksands k:n: 6 pulli i Limsjön 30.5 (Yngve Johansson).

Vinterfynd (dec-feb): Enda vinterfyndet som rapporterats är 1 ex vid Dala-Husby,

Hedemora k:n 10.2 (Sten-Erik Bohlin).

Stora ansamlingar: 400 ex Näs, Hedemora k:n rapporterades 29.8 (Ulf Kolmodin) och 616 ex sågs i Flinesjön, Hedemora k:n 8.9 (Ulf Kolmodin m fl). Detta är de största ansamlingarna som någonsin rapporterats i Dalarna.

Kanadagås *Branta canadensis* (H)

Vinterfynden (jan-feb) varierar kraftigt år från år vilket kan bero på klimatet och isläggningen. År 2002 kom kylan redan i oktober och hela november var kall med ovanligt tidig snö vilket kan vara orsaken till det låga antalet kanadagäss denna vinter. 2 ex Bullerforsen, Borlänge

k:n 1.1-24.2 (Håkan Sandin m fl). 1 ex Femtflon, Malungs k:n 1.1 (Kenneth Persson). 2 ex Lembodungen, Ludvika k:n 2.1 samt 1 ex Norsbro, Ludvika k:n 13.1 (Bertil Rahm, Mikael Ohlsson). 23 ex Dala-Husby, Hedemora k:n 10.2 (Håkan Olsson m fl).

*Mindre kanadagås, *minima* m fl

En kanadagås av någon av de mindre raserna uppehöll sig i Stora Holmsjön, Borlänge k:n 11.9-5.10 [F] (*Nils-Erik Björkbacka, *Håkan Olsson m fl). Troligen samma ex som sågs rastande i Häggenäs-Sör Amsberg, Borlänge k:n den 27.10 (Håkan Sandin)

Ludvika k:n. Västmanland:

1 ex Höfjärn 10.8 (*Bertil Rahm, *Håkan Olsson)

Vitkindad gås *Branita leucopsis* (h)

Värfynd: Första exemplaret anlände till Övre Svärdsjö, Borlänge k:n 20.3-19.4 (Nils-Erik Björkbacka m fl). Därefter var det spridda "skurar" på enstaka individer under mars-april-maj. Hedemora k:n: 11 ex varav vårens största flock på 4 ex Näs, Hedemora k:n 27.5 (Ulf Kolmodin). Antal ex i resterande kommuner Sätters k:n: 3 ex, Ludvika k:n: 1 ex, Borlänge k:n: 2 ex, Falu k:n: 3 ex, Orsa k:n: 3 ex.

Tre sena vår- eller snarare sommarobservationer var 1 ex Grängshammar, Sätters k:n 2.6 (Håkan Olsson). 1 ex Myckeln, Älvdalen k:n 10.6 (Lars-Göran Hansson) samt 1 ex Byssjön, Sör Amsberg, Borlänge k:n 15.6 (Håkan Sandin).

Höstfynd: Ökning sedan -98: 2 ex, -99: 22 ex, -00: 62 ex och -01: 250 ex men årets summa på 50 ex visar på en nedgång. Fördelningen var Hedemora k:n: 1 ex, Borlänge k:n: 15 ex, Falu k:n: 4 ex, Mora k:n 30 ex i en flock Bonäs, Mora k:n 27.10 (Lars Hansson, Cecilia Fahln m fl). De 4 ex som sågs i Falun samt 4 ex av de i Borlänge bestod av 2 ad + 2 1K som kunde följas från Kyrkbyjärn, Falu k:n, 25.8-5.9 (Nils-Erik Björkbacka m fl) till ett besök i Danholn, Falu k:n 5.9 (Kalle Bergström) och slutligen till Stora Holmsjön, Borlänge k:n 8.9-15.9 (Gunnar Bäck m fl).

Prutgås *Branita bernicla* (T)

Värfynd: 1 ex Nyckelby, Borlänge k:n 17.3 (Håkan Olsson, Yngve Johansson). 1 ex Österfors, Gagnefs k:n 27.3-29.3 (Vesa Juujärvi, Bengt Eriksson m fl). 1 ex Gråda kraftstn och Djura, Leksands k:n 7.4 (Ragnar Nyberg, Conny Trogen). 1 ex Fåran, Sätters k:n 10.4 (Håkan Olsson). 1 ex Yttre Svärdsjö, Borlänge k:n 10.4 (Yngve Johansson). 1 ex Insjöns badplats, Leksands k:n 16.4 (Lars Hansson).

Sommarfynd: 1 ad Tisken, Falu k:n 29.7, (Lars Wallström)

Höstfynd: 4 ex Glaningen, Ludvika k:n 4.10 (gm Pelle Adenäs). 1 ex Väsmän, Ludvika k:n 16.10 (Thorild Jonsson) samt 1 1K Marnästäjärn, Ludvika, 17-18.10 (Pelle Adenäs, Jan Nordin m.fl). Fynden av en ensam fågel avser samma individ som flyttat sig mellan två lokaler. Lägg märke till att alla höstfynd är gjorda i samma kommun.

[Mandarinand *Aix galericulata*]

Ett par i Åkerö, Leksands k:n 1.6 (Odd Gimle). Paret höll på med någon form av parningsspel.

Gravand *Tadorna tadorna* (T)

1 hane Fåran, Sätters k:n 10.4 (Håkan Sandin, Håkan Olsson m fl). 2 ex Långbryggan, Rättviks k:n 16.4 (Lars Hansson). 1 hane Sundet, Sollerön, Mora k:n 19.4-25.4 (Lars Hansson). 1 ex

Hällarna, Ludvika k:n 20.4 (Thorild Jonsson m.fl).

Den enda höstrapporten är 2 1K Stora Holmsjön, Borlänge k:n 1.9 (Gunnar Bäck).

Liksom förra året har det rapporterats ganska få gravänder under året. Totalt 5 ex under våren och 2 ex på hösten ger en årssumma på endast 7 ex.

Bläsansd *Anas penelope* (H)

inga stora ansamlingar (>100 ex) rapporterade. Två vinterobservationer (dec-feb), 1 ex Långlet, Mora k:n 7.12 (Per Lif, Lars Hansson) och samma dag 2 ex Myckeln, Älvdalens k:n 7.12 (Magnus Åström, Lars-Göran Hansson)

Snatterrand *Anas strepera* (h)

Endast värfynd i april-maj har rapporterats detta år och då mest ensamma hanar.

1 hane Brunnsjön, Hedemora k:n 1.4 (Berndt Söderlund). 1 hane Danholn, Falu k:n 31.3-10.4 (Lotta Bonde, Mats Jansson m fl). 1 hane Varpan, Falu k:n 17.4 (Lotta Bonde) eventuellt rör det sig om samma individ som förflyttat sig från Danholn. 1 hane Fåburen, Hedemora k:n 10.4-21.4 (Berndt Söderlund, Håkan Olsson). 1 hane Limsjön, Leksands k:n 13.4 (Rolf Björk). 1 hane Flinesjön, Hedemora k:n 21.4 (Berndt Söderlund). 1 par Vinäs, Mora k:n 22.4 (Lars Hansson). 1 hane Vassjön, Borlänge k:n 24.4 (Håkan Sandin). 1 par Stora Holmsjön, Borlänge k:n 14.5 (Yngve Johansson). 1 par Kyrkbyjärn, Falu k:n 17.5 (Yngve Johansson)

Ett dåligt år med endast 12 individer rapporterade. Antalet brukar ligga runt 20 individer med undantag toppåret 1998 då ca 35 ex rapporterades.

Kricka *Anas crecca* (H)

Mellan 135-140 ex uppehöll sig vid Sörbogrundet, Hedemora k:n 8.4-24.4 (Berndt Söderlund). 180 ex Åmåsing, Mora k:n 19.4 (Lars Hansson) och som mest 240 ex Sundet, Sollerön, Mora k:n 22.4 (Lars Hansson). Orsa har varje år stora anhopningar och detta år var det 160 ex Småbålshammen, Orsa k:n 20.4 (Lars Hansson, Cecilia Fahln m fl) och 240 ex Lindånget, Orsa k:n 22.4 (Lars Hansson). Mitt i sommaren samlades 130 ex Flinesjön, Hedemora k:n 28.7 (Berndt Söderlund). Höstens flockar i Hovranområdet, Hedemora k:n uppgick som mest till 250 ex 31.8 (Berndt Söderlund). Årets rapporter kom inte i närheten av Dalarekordet på 850 ex vid Lindånget 24.4 1994

Gräsand *Anas platyrhynchos* (H)

Stora ansamlingar (>500 ex): 1055 ex har rapporterats från Faluån, Falu k:n 12.1 (Lars Wallström) samt 700 ex Sörbogrundet, Hedemora k:n 31.3 (Berndt Söderlund).

Stjärtand *Anas acuta* (h)

Häckning: 1 hona med flera pulli Glysjön, Älvdalens k:n 1.6 (Lena Pettersson, Anders Hans, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson).

Vinterfynd (nov-mars): 1 par Orrsta, Sätters k:n 20.3 (Yngve Johansson) samt 1 par Sonnboviken, Avesta k:n 30.3 (Berndt Söderlund). 1 bägge fallen rör det sig säkert om nyanlända värfåglar.

Årta *Anas querquedula* (H)

Två troliga häckningar har rapporterats från Hedemoraområdet 1 par Aspan, Hedemora k:n 1.6-30.6 (Ulf Kolmodin) samt 1 par Fåburen, Hedemora k:n 1.6-30.6 (Ulf Kolmodin). I Fåburen

konstaterades häckning senast 2000. Inga rapporter från norra Dalarna (område 1a) och inga vinterfynd (nov-mars) rapporterade.

Skedand *Anas clypeata* (H)

Enda konstaterade häckningen som rapporterats är 1 hona + 6 juv Flinesjön, Hedemora k:n 4.8 (Berndt Söderlund).

14 ex rapporterades från Limsjön, Leksands k:n 23.7 (Bertil Rahm, Germond Kadin m fl). År 2000 konstaterades häckning i Limsjön, därefter har det bara rapporterats att många skedänder uppehåller sig i sjön under häckningstid.

Brunand *Aythya ferina* (H)

Större ansamlingar (>10 ex) vinterfynd: 10-11 ex Brunna, Hedemora k:n 31.3-1.4 (Bertil Rahm, Pelle Adenäs m fl). Höstfynd: 11 hantar Flinesjön, Hedemora k:n 29.9 (Berndt Söderlund). 15 hantar Brunnsjön, Hedemora k:n 7.10 (Berndt Söderlund). 16-24 ex Brunnsjön, Hedemora k:n 12.10-15.10 (Nils-Erik Björkbacka, Berndt Söderlund m fl). Som alltid vad gäller brunänder så dominerade hanarna stort.

Ludvika k:n, Västmanland: Max 17 ex Jan Mattsdammen 23.7- 2.10 (Bertil Rahm, Sten-Erik Bohlin)

Vigg *Aythya fuligula* (H)

Vinterfynd (dec-feb): 1 honfärgad Långlet, Mora k:n 1.12-7.12 (Lars Hansson)
Ludvika k:n, Västmanland: Stora ansamlingar: 70 ex Jan Mattsdammen 25.8 (Bertil Rahm) samt 63 ex Jan Mattsdammen 5.10 (Bertil Rahm)

Bergand *Aythya marila* (H)

Inga fynd rapporterade under häckningstid.

Vårfynd: 1 hane Tingnäsuddan, Stumsnäs, Leksands k:n 3.5 (Caj Runesson m fl). 2 hantar+1 hona S. Almsjön, Malungs k:n 10.5 (Kenneth Persson). 1 par Lindängat, Orsa k:n 11.5-13.5 (Lars Hansson m fl). 1 par Hällarna, Ludvika k:n 12.5 (Pelle Adenäs).

Höstfynd: 4 ex Myckeln, Älvdalens k:n 12.8 (Mattias Högberg). 1 hane, Lindängat, Orsa k:n 17.8 (Lars Hansson) 1 honfärgad 3.9, 2 honfärgade 15.9 samt 1 honfärgad 23.9 samtliga i Flinesjön, Hedemora k:n (Berndt Söderlund). 1 ex Lindängat, Orsa k:n 28.9 (Rolf Björk). 2 ex Stora Holmsjön, Borlänge k:n 4.10 (Yngve Johansson). 1 par Brunnsjön, Hedemora k:n 19.10 (Jan-Erik Westerlund). 1 honfärgad Utsund, Avesta k:n 27.10-31.10 (Berndt Söderlund).

Vårens antal på 8 individer är en normal siffra, men höstantalet på endast 14 ex - förutsatt att de i Flinesjön i september rör sig om olika individer - är ett ovanligt lågt antal i länet.

Ludvika k:n, Västmanland: 1 hona Hötjärn 10.9 (Bertil Rahm)

Ejder *Somateria mollissima* (T)

Vårfynd: 1 ad hane Limåviken, Leksands k:n 28.4-30.4 (Anders Hans, Håkan Olsson).

Ejder, Varanger, Norge.
Foto Leif Liss

4 hantar + 3 honor Hällarna, Ludvika k:n 28.4 (Pelle Adenäs). 2 hantar + 2 honor Hällarna, Ludvika k:n 6.5 (Bertil Rahm, Thorild Jonsson).

Höstfynd: 1 IK hane Myckeln, Älvdalens k:n 16.11-17.11 (Magnus Åström, Lars-Göran Hansson).

Ejder har setts under alla årstider i Dalarna, men vårfynd är absolut vanligast.

Alfågel *Clangula hyemalis* (F)

En konstaterad häckning: 1 hona + 3 pulli Fulufjället, Älvdalens k:n 11.7 (Anders Haglund)
Vårfynd: Totalt fyra fynd fördelade på 1 ex Sanda, Mora k:n 8.4 (Torbjörn Franc), 1 ad hane Hällarna, Ludvika k:n 20.4 (Pelle Adenäs m fl), 2 par Vattnäs, Mora k:n 4.5 (Lars Hansson) samt 1 ad hane Bysjön, Borlänge k:n 11.5 (Nils-Erik Björkbacka).

Sommarfynd: 1 hona Siksjön, SV Särnaheden, Älvdalens k:n 20.7 (Conny Trogen).

Höstfynd: 1 ex Sanda och Saxviken, Mora k:n 7.10-31.10 (Lars Hansson, Kjell Westerdahl). 1 ex Sundet, Österviken, Leksands k:n 11.10 (Anders Hans). 2 ex Hällarna, Ludvika k:n 16.10 (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs). 7 ex Gimmen, Gagnefs k:n 28.10 (Conny Trogen). En bottennotering av antalet höstindivider vilket brukar ligga på ca 10.

Två mycket sena fynd: 1 ex Harbacken, Mora k:n 1.12 (Lars Hansson m fl) samt 1 hane Hällarna, Ludvika k:n 8.12 (Pelle Adenäs)

Sjööre *Melanitta nigra* (H)

Ingen konstaterad häckning, dock rapporterades 1 par Femten, Malungs k:n 12.5 (Börje Dahlén) vilket var en häckningslokal år 2001.

Vårfloccar (>25 ex) som rapporterats är 42 ex i två flockar Hällarna, Ludvika k:n 28.4 (Pelle Adenäs m fl). 50 ex Runn, Borlänge k:n 30.4 (Yngve Johansson). 40 ex Lindängat, Orsa k:n 8.5 (Lars Hansson). 32 ex Siljan, Rättviks k:n (Fredrik Friberg m fl). 50 ex Lisselheds badpl., Orsa k:n 11.5 (Lars Hansson).

Vinterfynd (dec-feb): 4 honfärgade Harbacken, Mora k:n 1.12 (Lars Hansson m fl). 1 ex Lisselheds badplats, Orsa k:n 7.12 (Lars Hansson) samt 1 hane Harbacken, Mora k:n 7.12 (Lars Hansson m fl). 1 honfärgad Bullerforsen, Borlänge k:n 10.12-11.12 (Erik Björkbacka m fl). 1 honfärgad Tingsnäs udde, Mora k:n 24.12 (Lars Hansson).

De sista två individerna var båda i dåligt skick i den stränga kylan som rådde. Den lägsta noteringen av sjööre på länge.

Svårta *Melanitta fusca* (h)

Häckningar: 43 honfärgade och 4 konstaterade häckningar Djupsilsjön, SV Särnaheden, Älvdalens k:n 23.7-28.7 (Conny Trogen, Lars Hansson m fl). 4 honfärgade och 1 konstaterad häckning Veksjön, NV Särnaheden, Älvdalens k:n 14.7-28.7 (Håkan Olsson, Magnus Åström). Även observationen av 3 honfärgade i Siksjön 23.7 i samma område (Conny Trogen, Lars Hansson m fl) samt 14 honfärgade på Fulufjället, Älvdalens k:n 11.7 (Anders Haglund) torde tyda på häckning i området. Dessutom 15 par Yttre Fjåtsjön, Idre, Älvdalens k:n 13-14.6 (Kjell Westerdahl), även det ett häckningsindictum.

Tidigare finns bara 2 konstaterade häckningar i Dalarna: Rensjön, Älvdalen 1981 och Trollsjöarna, Särna 1997. Under 2002 alltså 5 säkra häckningar och flera observationer av fåglar under häckningstid i lämplig miljö! Det ska bli spännande att följa svårtans eventuella frammarsch som häckfågel i Dalarna framöver.

Flocken på 43 individer är den största ansamlingen av arten som observerats i Dalarna.

Vårfynd: Ovanligt få vårfynd fördelade på 1 hane Hällarna, Ludvika k:n, 20.4 (Mikael Ohlson, Andreas Sandberg), 1 par Holens badplats, Orsa k:n 3.5 (Lars Hansson) samt 7 ex Tingnäsudden, Stumsnäs, Leksands k:n 3.5 (Lars Hansson, Caj Runesson).

Höstfynden som normalt ligger runt 10-tal individer visar detta år upp en siffra på 53 ex. Anmärkningsvärt stora flockar var 12 ex Sjöfallet, Väsmån, Ludvika k:n 14.10 (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson) samt 26 ex Utsund, Avesta k:n 17.10 (Berndt Söderlund).

Vinterfynd: 1 honfärgad Bullerforsen, Borlänge k:n 6.12-21.12 (Håkan Sandin, Vesa Juujärvi, Erik Björkbacka m fl) samt 1 par Hällarna, Ludvika k:n 7.12-8.12 (Germund Kadin, Bertil Rahm, Pelle Adenäs)

Normalt ses mer än dubbelt så många individer på våren som på hösten. Ovanligt också med honan som "parkerat" sig i Bullerforsen under december.

Ludvika k:n, Västmanland:

1 hona Hötjärn 19.10 (Bertil Rahm)

Salskrake *Mergellus albellus*

Vårfynd: En uppskattning är att drygt 30 ex gästade länet under april-maj vilket är en normal sträckssiffra, men dubbelt så många som förra årets låga antal på ca 17 individer. Hedemoratrakten har som vanligt flest rastande salskrakar med ca 17 individer. Högsta fyndisiffran denna vår var på 3 hanar+3 honor Flinesjön, Hedemora k:n 10.4-17.4 (Berndt Söderlund, Jan-Erik Westerlund). Övriga rapporter rörde sig om enstaka individer utspridda i kommunerna Avesta, Smedjebacken, Ludvika, Borlänge, Falun, Leksand, Rättvik och Mora.

Höstfynd: Mellan 17.8 – 27.10 sågs ca 28 individer i Avesta, Hedemora och Borlänge. Senaste höstfyndet var 5 honfärgade Flinesjön, Hedemora k:n 28.10 (Berndt Söderlund). Inga vinterfynd!

*Röd glada *Milvus milvus* (22.0)

Ett fynd från Hötjärn, Ludvika k:n, Västmanland: 1 ad sträckande 24.7 (*Bertil Rahm, *Germund Kadin, *Bo Hultgren).

Havsörn *Haliaeetus albicilla* (h)

Häckning: Ett par inom Hedemora kommun för femte året i rad (Jan-Erik Westerlund). I övrigt finns ett mycket stort antal observationer från både Avesta och Hedemora kommuner av 1-2 främst adulta fåglar samt spridda observationer av juvenila och subadulta fåglar. Rapporter av juvenila kommer i huvudsak från hösten och hör säkert ihop med häckningen inom Hedemora kommun. (Jan-Erik Westerlund, Berndt Söderlund, m fl) Mer spridda observationer finns från Ludvika, Borlänge, Falun, Leksands, Mora och Vansbro kommuner. En nordlig observationer värd att nämnas är 1 subadult fågel vid Övre Glysjön, Älvdalens k:n 9.5 (Lars-Göran Hansson, Lars Hansson, Cecilia Fahlén, m fl).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus* (H)

Häckningar: 3 rapporter, Lilla Holmsjön, Borlänge k:n (Ulla Olofsson, Yngve Johansson). Dessutom rapporterades häckning från Flinesjön, Hedemora k:n (Berndt Söderlund, Yngve Johansson, Torbjörn Jansson) och från Kyrkbyttjärn, Falu k:n (Nils-Erik Björkbacka, Yngve Johansson, Lars Wallström).

Mars-observationer finns från landskapets sydöstra del, 2 ex nära varandra i tid 29.3, 1 hona och 1 2k hane, Naglarby, Säter k:n (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka) och 1 hona 30.3

Ormvråk.

Foto Rolf Björk

Sonnboviken, Avesta k:n (Berndt Söderlund). (2k hanar könsbestäms normalt först efter sommarens ruggning, vissa individer kan dock könsbestämmas redan under våren på storlek och/eller någon tidigt bytt stjärtpenna, rtk's kommentar.)

Övriga observationer är 2 från tidigare häcknings-kommunen Leksand, 1 hona Millnåset 27.5 (Mats Knutsson) och 1 ex Åkmyran, Siljansnäs 28.5 samt 5 observationer från Malungs k:n under tiden juni till och med september. I Västerbergslagen finns två observationer från Ludvika k:n Dalarna, 1 hane Marnästjärn 21.4-27.4 (Pelle Adenäs) och 1 hona Glaningen 1.5 (Thorild Jonsson). Omkring tio rapporter av båda könen finns också från Hötjärn, Ludvika k:n Västmanland

Blå kärrhök *Circus cyaneus* (h)

Under häckningstid: 1 observation är rapporterad, 1 hona Tisjökölen, Malungs k:n 2.6 (Janne Dahlén, Börje Dahlén, Anders Borgehed).

*Ängshök *Circus pygargus* (10,1)

1 hane Yttre Svärdsjö, Borlänge k:n 26.5 (*Åke Johansson, Yngve Johansson).

Duvhök *Accipiter gentilis* (H)

Bara tio rapporterade häckningar.

Sparvhök *Accipiter nisus* (H)

Bara fyra rapporterade häckningar.

Ormvråk *Buteo buteo* (H)

Häckningar: 2 häckningar rapporterade från Avesta k:n (Berndt Söderlund), 5 från Leksands k:n (Sören Stenberg) och 9 rapporter häckningar från Malungs s:n (Bror-Erik Larsson, m fl). Givetvis ett fåtal rapporter jämfört med hela beståndet för Dalarna.

Vinterfynd: 1 ex Skomarhällen, Vansbro k:n 26.2 (Rune Heens) och 1 ex Sörbo, Hedemora k:n 13.11 (Jan-Erik Westerlund).

Fjällvråk *Buteo lagopus* (H)

Häckningar: Endast en häckning rapporterad, Frönberget i Älvdalens k:n (Gunnar Lind, Pär Johansson, Peter Walin m fl).

Vinterfynd: 1 ex Hamre Hovran, Hedemora k:n 1.12 och 7.12 (Berndt Söderlund).

Kungörn *Aquila chrysaetos* (H)

Häckningar: 6 stycken rapporterade från norra Dalarna (Alf Nordin, Gunnar Lind, m fl). Observationer som kan tyda på häckning gjordes i Malungs k:n (Bror-Erik Larsson, Mikael Larsson).

Fiskjuse *Pandion haliaetus* (H)

Häckningar: 1 par Avesta k:n (Berndt Söderlund). Upp till 14 häckningar från Borlänge k:n (Nils-Erik Björkbacka, Yngve Johansson, Ulla Olofsson, m fl). Upp till 4 häckningar rapporterade från Falu k:n (Lotta Bonde, Kalle Bergström). 5 par Leksands k:n (Sören Stenberg, Jonas Pers). 3 par Ludvika k:n (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Andreas Sandberg). 10 par Malungs k:n (Börje Dahln, Hans-Erik Eriksson, m fl). 2 par Mora k:n (Lars-Göran Hansson, Börje Dahln, m fl). 1 par Smedjebackens k:n (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson). 1 par Sätters k:n (Yngve Johansson). 2 par Vansbro k:n (Börje Dahln, Rune Heens). 1 par Älvdalens k:n (Lars-Göran Hansson). Totalt upp till 44 par. notera dock att rapporter saknas från några kommuner. Många av häckningarna har rapporterats in via Svalan vilket innebär att det blir svårt att beräkna antalet häckande par i en kommun. Lokalnamn skyddas nämligen och troligen kan samma häckning ha rapporterats in av flera observatörer vilket medför dubbelräkning.

Tornfalk *Falco tinnunculus* (H)

C:a 110 häckningar rapporterade. 1 särklass ligger Malungs k:n med 78 konstaterade häckningar (Börje Flygar, Bror-Erik Larsson, m fl). En majoritet häckade i holkar, 75 par, och hela 286 ungar ringmärktes i Malungs k:n.

Vinterrynd: 1 hanne Hamre, Hedemora k:n 5.1 (Berndt Söderlund). 1 ex Alsäck, Borlänge 5.1 (Nils-Erik Björkbacka), 1 ex Rudorna, Borlänge k:n 23.2 (Nils-Erik Björkbacka). 1 hanne Sellmåsjön, Borlänge k:n 1.12 (Håkan Olsson).

Lärkfalk *Falco subbuteo* (H)

Häckningar: 2 par Hedemora k:n (Jan-Erik Westlund), 2 par Leksands k:n (Conny Land, Sören Stenberg) och 2 par Malungs k:n.

Tidigt vårfynd i område 1 och 1a: 1 ex 13.4 och 1 par 4.5 V. Ofors, Lima s:n, Malungs k:n (Kenneth Persson).

Ludvika k:n, Västmanland: 1 par Hötjärn (Bertil Rahm).

Stenfalk *Falco columbarius* (H)

Häckningar: 1 par Idresjön, Idre, Älvdalens k:n (Alf Nordin). 1 par Stranden, Grövelsjön, Älvdalens k:n (Alf Nordin). 1 par Näskilskölen, Älvdalens k:n (Håkan Olsson). 1 par Gammelsättervallen, Idre, Älvdalens k:n (Håkan Olsson, Lars Hansson). 1 par Tisjön, Malungs k:n (Christer Olsson).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (F)

För tredje året i rad gick 2 par till häckning, ett i Gagnefs k:n och ett i Sätters k:n. Detta år misslyckades dock båda försöken enligt "Projekt pilgrimsfalk i Dalarna, Lars Nilsson". Rapportbilden är dock lite "raddig" då utomsöknes ornitologer rapporterat pull från Gagnef då det enligt projektet inte skulle finnas, 2 pull 5.6, Gagnef k:n (Ulrik Löfberg, Paul Higson). Övriga rapporter, ca 40 stycken, är väl spridda över både vår-, sommar- och höstsäsongen. En tyngdpunkt finns i april respektive augusti-september, vilket torde vara den period då många falckar sträcker förbi. Flest observationer är gjorda Borlänge. Sommartid sticker Gagnef ut lite grand då många tycks passa på att titta på häckfågla. Årets första observation är från Rättviks k:n 30.3, en ad förföljde en koltrast (Siv Tillsjö). Redan dagen efter årskryssades häckfågla i Säter (Håkan Olsson, Thorild Jonsson, Pelle Adenäs, m.fl.). Intressant är en juv hona från Borlänge 30.7, häckning eller okänd häckning? (Sten-Erik Bohlin).

Dalripa *Lagopus lagopus* (H)

Sydliga fynd: Från Malungs k:n rapporteras ett bra häckningsår med många kullar (Börje Dahln). Dessutom 1 ex Mora Lasarett, Mora k:n 20.12 (Conny Land).

Rapphöna *Perdix perdix* (h)

Endast två rapporter för år 2002, året innan inkom ingen rapport, arten för således en tynande tillvaro i Dalarna. 2 ex Nordanåker, Vansbro k:n 22.2 (Jonas-May-Arthur Pers), troligen upplanterade. 2 ex Hallsjöviken, Malungs k:n 31.3 (Janne Dahln).

Vaktel *Coturnix coturnix* (T)

Ett fantastiskt år med hela 35 spelande individer. Dalarna har inte haft så många vaktlar sen 1989 då 32 ex. noterades.

Här nedan följer en kommunsammansättning:

Kommun	Fynd	Individer	Status de 5 senaste åren:
Avesta	2	2	2002: 35 ex
Hedemora	7	10	2001: 9 ex
Säter	1	1	2000: 15 ex
Smedjeb.	0	0	1999: 18 ex
Ludvika	1	1	1998: 11 ex
Borlänge	5	6	
Falun	0	0	
Gagnef	2	2	
Leksand	3	5	
Rättvik	0	0	
Mora	1	2	
Orsa	3	3	
Vansbro	0	0	
Malung	3	3	
Älvdalen	0	0	
Summa	28	35	

Vattenrall *Rallus aquaticus* (H)

Tyvår ingen konstaterad häckning detta år. Däremot rekord på antalet spelande individer. Kommunvis fördelning enligt följande:

Kommun	Fynd	Individer	Status de 5 senaste åren:
Avesta	1	1	2002: 37 ex
Hedemora	6	11	2001: 18 ex
Säter	1	1	2000: 35 ex
Smedjeb.	1	1	1999: 14 ex
Ludvika	2	2	1998: 9 ex
Borlänge	6	9	
Falun	2	2	
Gagnef	0	0	
Leksand	1	1	

16.8 (Berndt Söderlund). 1 ex Sanda, Mora k:n 2.9 (Lars Hansson).

**Tjockföt *Barhinus oedichenus* (0,1)

1 ex rast Sunnansjö, Ludvika k:n 1.8-2.8 (*Marie Olsson m fl).

Dalarnas första fynd av arten! Förmodligen var det samma fågel som sågs i Änggårdssbergen, Västergötland 3 dygn senare. För mera information om fyndet, se FiD nr 3/2002

Mindre strandpipare *Charadrius dubius* (H)

Häckningar: 4 ex Ingarvsdammen, Falu k:n 19.4-29.6 (Lotta Bonde). 5 ex Lusmyren, Borlänge k:n 21.4-29.6 (Håkan Olsson, Ulla Olofsson m fl). 2 ex Vassjön, Sör Amsberg, Borlänge k:n 4.5-7.7 (Håkan Olsson, Håkan Sandin). 1 par Sörbogrundet, Hedemora k:n 13.5 (Berndt Söderlund). 1 par Reningsdammarna, Grycksbo, Falu k:n 17.5-3.7 (Kalle Bergström). 6 ex Asfaltsverken Malungfors, Malungs k:n 1.6 (Kenneth Persson). 2 ex bandyplanen, Malungs k:n 1.6 (Lennart Stenbäck). 2 ex V. Fors, Malungs k:n 1.6 (Kenneth Persson). 4 ex Gamla Syrafabriken, Falu k:n 26.6 (Fredrik Friberg). 2 ex Borlänge k:n 15.7 (Gunnar Bäck). 4 ex Forshuvudet, Borlänge k:n 15.7 (Gunnar Bäck). 5 ex Bullerforsen, Borlänge k:n 15.7 (Gunnar Bäck). 2 ex Vattenparken/Kupolen, Borlänge k:n 18.7 (Nils-Erik Björkbacka).

Vårfynd: 1 ex Sundet, Sollerön, Mora k:n 22.4 (Lars Hansson). 2 ex Bullerforsen, Borlänge k:n 26.4 (Ulla Olofsson). 2 ex Sör Amsberg, Borlänge k:n 28.4 (Håkan Olsson).

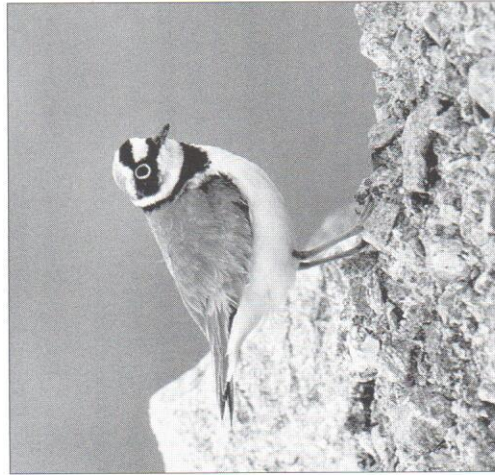
Ludvika k:n. Västmanland: Som mest 12 ex Höjäm 21.4-13.8 (Bertil Rahm)

Fjällpipare *Charadrius morinellus* (H)

Inga rapporter utanför fjällområdet.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria* (H)

Stor flock, 120 ex Jälkarbyn, Hedemora k:n 9.5 (Berndt Söderlund).

Mindre strandpipare. Foto Kalle Bergström

Brushane

Foto Kalle Bergström

2-8.12 (Bengt Oldhammer, Daniel Åslund).

Småsnäppa *Calidris minutilla* (F)

1-2 ad Kyrkbyttjärn, Vika, Falu k:n 18.7-20.7 (Pelle Adenäs m fl). 1 ex Sanda, Mora k:n 21.7 (Lars Hansson). 1 ex Budasmyren, Nussnäs, Mora k:n 21.7 (Lars Hansson). 1 ex Kyrkbyttjärn, Vika, Falu k:n 10.9-11.9 (Gittan Matsson). 1 ex Limsjön, Leksands k:n 15.9 (Anders Hans). Ludvika k:n, Västmanland: 2 ad Höjäm 17.7 (Bertil Rahm).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* (F)

1 ex Kyrkbyttjärn, Vika, Falu k:n 15.7-18.7 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka m fl). 1 ex Limsjön, Leksands k:n 20.7 (Vesa Juujärvi). 4 ex Starbotornet, Flinesjön, Hedemora k:n 27.7-28.7 (Håkan Olsson, Berndt Söderlund m fl). 1 ad Budasmyren, Nussnäs, Mora k:n 29.7-30.7 (Rolf Björk m fl). 2 ex Myckelby, Hedemora k:n 4.8 (Jan-Erik Westlund).

Ludvika k:n, Västmanland: 1 ad Höjäm (Stefan Göransson). 1-2 ad Höjttjärn 21.7-22.7 (Bertil Rahm).

Kärrensäppa *Calidris alpina* (F)

Sena höstfynd: 1 ex Kyrkbyttjärn Falu k:n 8.10 (Thomas Möller). 11 ex Stora Holmsjön, Borlänge k:n 4.10-6.10 (Yngve Johansson, Håkan Sandin m fl). 3 1k Limsjön, Leksands k:n 5.10-13.10 (Håkan Olsson). 2 1k Kyrkbyttjärn, Vika, Falu k:n 5.10 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 3 ex Vattnäs, Mora k:n 7.10-12.10 (Lars Hansson). 2 1k Österviken, Avesta k:n 12.10 (Berndt Söderlund).

Brushane *Philomachus pugnax* (H)

Två fynd föreligger där tecken på eventuella häckningar finns nämligen 6 spelande hanar Tisjökölen, Malungs k:n 2.6 (Janne Dahlén m fl), samt ett par i lämplig häckningsbiotop vid Flyn, Älvdalen 17.6-18.6 (Lars-Olof Grund)

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus* (h)

Vårfynd: 1 ex Svinesjön, Hedemora k:n 24.4 (Jan-Erik Westlund). 1 ex Norrviken, Sollerön, Mora k:n 25.4 (Caj Runesson). 1 ex Lastkajen, Glaningen, Ludvika k:n 3.5-4.5 (Mikael Ohlson). 1 ex Färans utlopp, Säters k:n 4.5-6.5 (Yngve Johansson, Eddine Hodi m fl). 1 ex Sörbogrundet, Hovran, Hedemora k:n 10.5 (Berndt Söderlund). 1 ex Rogsjön Lima, Malungs k:n 5.5 (Börje Flygar).

Höstfynd: 1 ex Rudorna, Borlänge k:n 19.9 (Lars-Erik Nilsson). 1 ex Färans utlopp, Säters k:n 21.9 (Håkan Olsson). 4 ex Lindängget, Orsa k:n 28.9 (Rolf Björk). 1 ex Lindängget, Orsa k:n 13.10 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). 1 ex Kastjäm, Ludvika 26.10 (Pelle Adenäs).

Ludvika k:n, Västmanland: 1 ex Fågeltornet, Hötjärn 12.5 (Bertil Rahm).

Dubbelbeckasin *Gallinago media* (F)

Vår: 1 ex Vassjön, Borlänge k:n 4.5 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex Sörbogrundet, Hedemora k:n 6.5 (Berndt Söderlund).

Höst: 1 ex Flygfältet, Malungs k:n 1.9 (Hans-Erik Eriksson). 1 ex samma lokal 5.9 (Janne Dahlén). 3 ex Österfors, Gagnefs k:n 12.9 (Bror Wallbom, Britta Wallbom). 1 ex Hovran, Hedemora k:n 24.9-28.9 (Torbjörn Jansson, Nils-Erik Björkbacka).

Morkulla *Scolopax rusticola* (H)

Sent fynd: 1 ex Islingby, Borlänge k:n 2.11 (Eddine Hodi).

Rödspov *Limosa limosa* (T)

Vår: 1 ex Stensbo, Ludvika k:n 20.4 (Petter Ohlsson). 1 ex Norsbrotornet, Limsjön, Leksands k:n 24.4-30.4 (Hans Dahikvist, Anders Hans m fl). 1 ex Sundet, Sollerön, Mora k:n 26.4 (Lars Hansson). 1 ex Lindängget, Orsa k:n 27.4 (Lars-Göran Hansson, Magnus Åström m fl).

Höst: 1 Ik Fatburen, Hedemora k:n 23.9-29.9 (Berndt Söderlund, Yngve Johansson m fl).

Myrspov *Limosa lapponica* (F)

Vår: 1 hona Vättnäs, Mora 30.4 (Lars Hansson). Ca 45 sträckande Mamäsjäm, Ludvika k:n 11.5 (Pelle Adenäs). 1 ex Norsbrotornet, Limsjön, Leksands k:n 2.6 (Lars Antonsson).

Höst: 1 ad hane Färans utlopp, Säters k:n 2.8-3.8 (Yngve Johansson, Håkan Olsson). 1 ad hane Naglarby, Säters k:n 3.8 (Erik Björkbacka). 2 ex Norsbrotornet, Limsjön, Leksands k:n 10.8 (Conny Trogen, Anders Hans). 32 ex Sörbo, Falu k:n 31.8 (Börje Pettersson). 1 ex Sörbogrundet, Hedemora k:n 1.9 (Berndt Söderlund).

För första gången sedan 1988 sågs ingen myrspov vid Hötjärnsområdet, Ludvika k:n, Västmanland.

Storspov *Numenius arquata* (H)

Fynd av stora flockar: 86 ex Korsnäs/Masugnen, Falu k:n 17.4-20.4 (Gittan Mattsson, Fredrik Friberg). 82 ex Långsjön, Borlänge k:n 23.6 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 55 ex Västansjö, Borlänge k:n 24.6 (Lotta Bonde).

Grönbena

Foto Kalle Bergström

Svartsnäppa *Tringa erythropus* (F)

Sena fynd: 2 IK Flinesjön, Hedemora k:n 3.9 (Berndt Söderlund). 2 IK Hälla, Hedemora k:n 5.9-9.9 (Berndt Söderlund). 2 IK Österviken, Avesta k:n 7.9 (Berndt Söderlund).

Rödbena *Tringa totanus* (H)

Häckningar: Eit par Limsjön, Leksands k:n 30.4-5.5 (Håkan Olsson, Vesa Juujärvi). 8 par Tisjökölen, Malungs k:n 12.5 (Börje Dahlén m fl).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia* (H)

Fynd av stora flockar: 30 ex Sörbogrundet, Hovran, Hedemora k:n 3.5 (Berndt Söderlund).

Grönbena *Tringa glareola* (H)

Fynd av stora flockar: 150 ex Hälla, Hedemora k:n 9.5-10.5 (Berndt Söderlund m fl). 150 ex Hällatornet, Hedemora k:n 10.5-11.5 (Håkan Olsson). 60 ex Sörbogrundet, Hedemora k:n 10.5 (Berndt Söderlund). 70 ex Hälla, Hedemora k:n 26.7 (Berndt Söderlund). Ludvika k:n, Västmanland: 60 ex Hötjärn 22.7 (Bertil Rahm).

Olsson, Bertil Rahm, Germund Kadin). Kan det tyda på att arten häckat i t ex Siljan? Datumet är tidigt för juv på sträck. Siltrut har häckat på Vattholmsskären i Siljan 1955, 1983 och 1984.

Sommarfynd (slutet av maj - augusti): 3 ad Vattholmsskären. Leksands k:n 5.7 och 8.7 (Håkan Olsson, Anders Hans, Lars Hansson, m fl). Avslutningsvis ett augustifynd, 2 ad Lindånget, Orsa k:n 13.8 (Lars Hansson).

Höstfynd: Ludvika k:n, Västmanland.1 ad och 2 juv Hörksbyn, Ludvika k:n 3.9 (Bertil Rahm)

Havstrut *Larus marinus* (h)

Möjlig häckning: 1 juv 21.7 Roxnäs Udde, Falu k:n (Håkan Olsson). Havstrut startar häckningen tidigare än siltrut så detta kan givetvis vara en "utomsocknes" sträckande/strykande individ. Men möjlighet till häckning i Dalarna ska inte uteslutas.

Vinterfynd/sena höstfynd (nov-feb): 1 ex 13.1 Kanotstadion Torsång, Borlänge k:n (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). 1 ex 3k+ 3.11 Roxnäs udde, Falun k:n (Lotta Bonde).

***Tretåg mås** *Rissa tridactyla* (22, 1)

1 ex 1K Orsasjön, Bonäs, Mora k:n 26.10 (*Cecilia Fahlen, *Lars Hansson).
5:e fyndet i Mora k:n, som toppar statistiken över fynden i Dalarna.

Fisktärna *Sterna hirundo* (H)

Tidiga värfynd (april): Sammanlagt 12 rapporter av 1 till 5 ex under perioden 22 - 30.4 finns från Avesta, Borlänge, Falun, Hedemora och Leksands kommuner. Hedemora dominerar med hälften av rapporterna.

Silvertärna *Sterna paradisaea* (H)

Häckningar: 9 par Tisjökölen, Malungs k:n (Börje Dahlén, Janne Dahlén). 7 par Glysjön, Älvdalens k:n (Håkan Olsson). 1 par Näskilskölen, Älvdalens k:n (Håkan Olsson). Minst 1 par (15 ex varav 2 juv rapporter), Veksjön, Älvdalens k:n (Lars Hansson).

Högre antal, ej kopplat till föregående häckningar: 10 ex Sandholmen, Mora k:n 5.6 (Kjell Westerdahl).

***Smätärna** *Sterna albifrons* (4,0)

Tillägg till 2001

1 ex, Sollerön, Mora k:n 7.7 (*Conny Trogen).

Landskapets fjärde fynd av arten gjordes även det i norra delen av landskapet. Övriga fynd av arten är alla gjorda i Orsasjön. Fågeln sågs under en kort stund och kunde sedan inte återfinnas.

Svarttärna *Chlidonias niger* (T)

Fem fynd av arten: 1 ex Marnästjärn, Ludvika k:n 6.5 (Pelle Adenäs). 1 ex Hällatornet Hovran, Hedemora k:n 11.5 (Håkan Olsson). 2 ex Kyrkbyttjärn, Falu k:n 26.5 (Sten-Erik Bohlin, Håkan Olsson). 1 ex Starbotornet, Flinesjön, Hedemora k:n 2.6 (Jan-Erik Malmstigen). 1 juv Lindånget, Orsa k:n 5.8 (Lars Hansson).

****Vitvingad tärna** *Chlidonias leucoperus* (2,1)

1 1K Limsjön, Leksand k:n 1.9-3.9 (Video) (*Carina Wallbom, *Lars B Nilsson) Denna raritet

Tretåg mås, Svalbard.

Foto Leif Liss

för landskapet misstogs först för annan art och säker artbestämning gjordes först i efterhand från ett inspelat videoband. Så kan det också gå till!

Skogsduva *Columba oenas* (H)

Vinterfynd: 3 ex Näs Kungsgård, Fatburen, Hedemora k:n 24.2 (Berndt Söderlund).
Större flockar: Max 35 ex Naglarby, Sätters k:n 17.3-23.3 (Håkan Olsson). 15 ex Sörbo-grundet, Hedemora k:n 5.10 (Berndt Söderlund).

Ringduva *Columba palumbus* (H)

Vinterfynd: 1 ex Näs Kungsgård, Fatburen, Hedemora k:n 24.2 (Berndt Söderlund).

Turkduva *Streptopelia decaocto* (H)

Borlänge dominerar i vanlig ordning med drygt 100 ex rapporterade. Största flocken var på hela 49 ex Rudorna, Borlänge, Borlänge k:n 14.10 (Gunnar Bäck).

Fynd i övrigt fördelade kommunvis:

Avesta: 3 ex. Hedemora: 12 ex. Säter: 2 ex. Falun: 2 ex. Leksand: 10 ex. Mora: 14 ex.

Vansbro: 1 ex. Malung 8: ex samt 1 konstaterad häckning V. Fors (Flera obsar).

Lustigt nog var den enda rapporterade häckningen från Malungs kommun.

Turturduva *Streptopelia turtur* (44,1)

1 ad Lindånget, Orsa k:n 20.8 (Lars Hansson).

Fågeln sällskapade med omkring 100 ringsduvor. Tredje fyndet av arten i kommunen.

(Fredrik Friberg). 2 ex Näsgårdsön, Hedemora k:n 10.8 (Håkan Olsson). 1 ex Häggenäs, Borlänge k:n 17.8 (gnm Nils-Erik Björkbacka). 1 ex Sanda, Mora k:n 17.9 (Lars Hansson). 2 ex Norddalskvarn, Sätters k:n 20.9 (Bertil Rahm m fl). 1 ex Flimesjön, Hedemora k:n 21.9 (Håkan Olsson). 1 ex Bysjön, Borlänge k:n 5.10 (gnm Nils-Erik Björkbacka). 1 ex Forshuvudet, Kvarnsveden, Borlänge k:n 6.10-12.10 (Håkan Sandin). 1 ex Båthammen, Väsmån, Ludvika k:n 20.10 (Pelle Adenäs). 1 ex Hälla, Hovran, Hedemora k:n 27.10 (Nils-Erik Björkbacka). 2 ex Lillån, Torsång, Borlänge k:n 3.11 (Vilho Rytönen). 1 ex Kvarnsvedens pappersbruk, Borlänge k:n 8.12 (Håkan Sandin). 1 ex Garsås hamn, Mora k:n 15.12 (Rolf Björk, Cecilia Fahlén, Lars Hansson).

*Biätare *Merops apiaster* (3, 1)

1 ex Öje, Malungs k:n 23.5-24.5 [F] (*Bertil Helmersson, Janne Dahlén, Per Lif m fl). Dalarnas 4:e biätare valde att visa sig i "biätarekommunen" Malung. Förutom att hälften av landskapets fynd är gjorda i kommunen uppträdde ju även den gröna biätaren i just Öje 1998! Notera att fler fynd av biätare rapporterats till rtk under året, men beskrivningar saknas.

Göktyta *Jynx torquilla* (H)

11 konstaterade häckningar har rapporterats och 54 ex i övrigt.

Gråspett *Picus canus* (H)

7 häckningar från Falun 1 (Hans-Olov Bond), Leksand 4 (Gunnar Lind, Sören Stenberg), Smedjebacken 1 (Bertil Rahm) och Vansbro 1 (Jan-Olov Granberg). Ca 138 ex under året i övrigt.

Gröngöling *Picus viridis* (H)

Häckningar i område 2: Österbo, Vansbro k:n (Rune Heens). Nordliga fynd: 1 ex Heden, Lima, Malungs k:n 29.10 (Börje Flygar).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor* (H)

Fem häckningar rapporterade med fördelning Hedemora, Säter, Leksand (2 st) och Malung. 1 övrigt har inrapporterats ca 90 observationer.

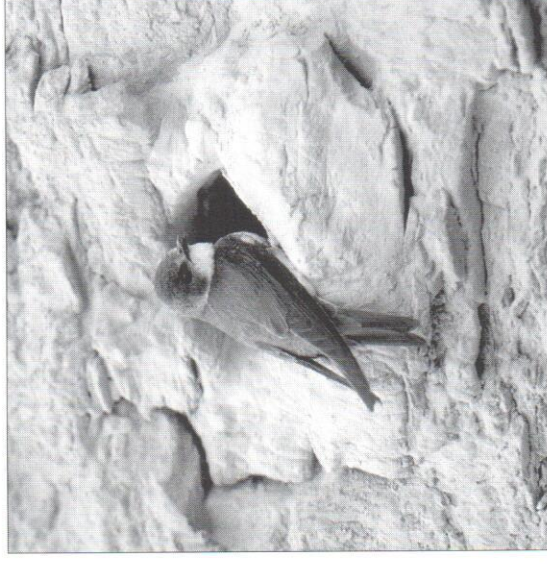
Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* (H)

Fem häckningar rapporterade med fördelning kommunvis: Ludvika (2 st), Leksand, Malung, Älvdalen. 1 övrigt har det gjorts ca 85 fynd.

Trädläarka *Lullula arborea* (H)

Trofåg häckning; 2 ex höll revir Flygfältsrakan, Gustafs, Sätters k:n 31.3-21.7 (Håkan Olsson, Gunnar Bäck, Nils-Erik Björkbacka m fl).

Övriga fynd: 1 ex Hamre, Hovran, Hedemora k:n 1.4 (Lars Friberg, Fredrik Friberg). 1 ex Lönnfallet, Grängesberg, Ludvika k:n 7.4-5.6 (Sten-Erik Bohlin). 2 ex Flygfältsrakan/Övre Svärdsjö, Borlänge k:n 10.4-5.6 (Ulla Olofsson, Nils-Erik Björkbacka). 1 ex Norddalskvarn, Säter k:n 15.4 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex rast Nyckelmyren, Ludvika k:n 20.4-21.4 (Andreas Sandberg, Pelle och Anette Adenäs). 1 ex Flygfältet, Malung k:n 3.5 (Janne Dahlén). Ludvika k:n Västmanland: 2 ex Hötjärn, Grängesberg, Ludvika k:n 29.3 (Bertil Rahm)

Backsvala.

Foto Leif Liss

Bergläarka *Eremophila alpestris* (59, 1)

1 ex Hansjö, Orsa k:n 19.10 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén).

Andra fyndet i Orsa k:n, det första gjordes för ca 100 år sedan!

Backsvala *Riparia riparia* (H)

Tidiga vårfynd: 1 ex Hessesjön, Borlänge k:n 27.4 (Håkan Olsson). 1 ex Trutjärn, Torsång, Borlänge k:n 27.4-28.4 (Yngve Johansson, Håkan Olsson). 1 ex Stora Holmsjön, Borlänge k:n 28.4 (Erik Björkbacka, Nils-Erik Björkbacka). 2 ex Limsjön, Leksands k:n 30.4 (Håkan Olsson).

Ladusvala *Hirundo rustica* (H)

Tidiga vårfynd: 13 rapporter om sammanlagt 74 ex rapporterade i slutet av april, med första observation 24.4.

Sena höstfynd: 1-2 ex Marnästjärn, Ludvika k:n 5.10-6.10 (Pelle Adenäs, Jan Nordin)

Hussvala *Delichon urbica* (H)

Tidiga vårfynd: 2 ex Trutjärn, Torsång, Borlänge k:n 28.4 (Yngve Johansson). 2 ex Sonnboviken, Avesta k:n 28.4 (Berndt Söderlund). 2 ex Insjön, Leksands k:n 30.4 (Håkan Olsson).

*Större piplärka *Anthus richardi* (9, 1)

1 ex rast Stumsnäs, Rättviks k:n 13.10 (*Håkan Olsson, Anders Hans, Lars Hansson m fl).

Ny art för Rättviks kommun. Inom rapportområdet (Dalarna inkl. Hötjärnsområdet) har nu 14 fynd gjorts, de flesta i Ludvika kommun, 4 st. Sedan följer Smedjebacken med 3, Borlänge 2, Malung 2, Hedemora 1, Mora 1 och nu Rättvik 1.

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus* (F)

Vårfynd: 1 ex Lindånget, Orsa k:n 11.5 (Lars Hansson). 1 ex Lindånget, Orsa k:n 13.5 (Magnus Strömberg).

*Engelsk sädesärta *Motacilla alba yarrellii* (14,1)

1 ad hane Långbryggan, Rättvik, Rättvik k:n 15.4 [F] (*Per Lif). Det 15:e fyndet för landskapet och det första fyndet sedan 1999. Rasen har setts årligen i Dalarna sedan 1993, men under 2000 och 2001 gjordes det inga nya fynd. Den fågel som sågs då var den troget återkommande hanen som häckade vid kraftstationen i Horrmund, Transtrands s:n 1998-2001.

Om man studerar fyndbilderna för de 13 individer som setts de senaste 10 åren slås man av den västliga och nordliga fyndbilderna. 4 ex är sedda i Västerdalarna, 3 ex i Mora och 1 ex i

ex Bjursås, Falu k:n. 29.12 (Fredrik och Hanna Friberg), 1000 ex Avesta k:n 31.12 (Berndt Söderlund) och 1000 ex Malungs k:n 7.11 (Janne Dahlén). Max 900 ex rast Mora folkhögskola, Mora k:n, 27.10-12.11 (Kjell Westerdahl). Max 900 ex rast Lustigknopp, Falu k:n 1.11-31.12 (Kalle Bergström).

Möjl. häckningar: 4 ex Göljån, Fulufjället, Älvdalens k:n 25.7 (Lars Hansson). 4 ex Långfjället, Älvdalens k:n 8.8 (Magnus Åström)

Näktergal *Luscinia luscinia* (H)

Totalt rapporterades 56 sjungande individer vilket är en riktigt bra årsiffra. Arten har ökat stadigt de senaste 5 åren. 1998 observerades 19 ex, 1999 25 ex, 2000 30 ex och 2001 35 ex. Årets 56 ex är den tredje högsta årsiffran, bara slaget av rekordåret 1993 med sina 108 ex (!) och 1996 med 65 ex.

Fynden redovisas kommunvis: Avesta 3, Hedemora 28, Säter 6, Ludvika 1, Borlänge 13, Falun 1, Leksand 1, Rättvik 3.

Samtliga fynd gäller i år såväl som tidigare år sjungande fåglar. Faktum är att det nog inte gjorts ett enda höstfynd av arten i landskapet så det kanske är dags att leta djupare i snären så Dalarna kan få några höstfynd. Det vore även fullt möjligt att något exemplar fångas och blir ringmärkt. När kan vi förvänta oss att Dalarna får sin första synnäktergal?

Svart rödsjärt *Phoenicurus ochruros* (h)

Tyvärr konstaterades ingen häckning men ett par höll stationärt revir i Falu gruva under sommaren. 1999 var senaste gången en säker häckning kunde konstateras.

Totalt gjordes 11 ströfynd under året varav sex under våren, tre under sommaren och under hösten två ytterligare fynd. Detta är något sämre än föregående år då det gjordes 15 fynd och året dessförinnan var antalet 17.

Flerfallet av fynden gjordes i Falun, nämligen 5 (inkl. den troliga häckningen). Ludvika som vanligen kan ståta med många fynd hade detta år blott ett. Vidare gjordes tre i Borlänge, ett i Rättvik och slutligen två fynd i Mora.

Sena höstobservationer: 1 honf. Våmhus, Mora k:n 27.10 (Lars Hansson m fl). Bara det 5:e fyndet i oktober och sannolikt det näst senaste någonsin.

Rödvingetrast *Turdus iliacus* (H)

Höst & vinterfynd: 1 ex Gamla Knutsbo, Ludvika k:n, 22.10 och in på 2003 (Bo Hultgren). 2 ex Bullerforsen, Borlänge k:n 8.12 (Håkan Sandin).

Taltrast *Turdus philomelos* (H)

Vårens första fynd av arten gjordes den 27.3.

Björkrast *Turdus pilaris* (H)

Stora ansamlingar: 700 ex omkring den 15.10 Blyberg, Älvdalens k:n (Mattias Högberg). 3000 ex Viborg, Orsa, 20.10 (Kjell Westerdahl). 1000 ex Hälla, Hedemora k:n 23.10 (Berndt Söderlund). 1000 ex Västanstjå, Ludvika k:n 26.10 (Bertil Rahm, Germund Kadim). 1000 ex Utsund, Avesta k:n 5.11 (Berndt Söderlund). 1500 ex Borlänge k:n 17.11 (Janne Dahlén). 600 ex Bjursås, Falun k:n 29.12 (Fredrik Friberg, Hanna Friberg).

Ludvika k:n, Västmanland. 500-800 ex Hörksbyn, Ludvika k:n 20.10-26.10 (Bertil Rahm).

****Svarthalsad taigatrast** *Turdus ruficollis atrogularis* (2,1)

1 2k hane Hagge ån, Lernbo, Smedjebacken 23.2-28.3 [F] (genom rnk Dalarna).

Fågeln hittades, liksom den förra, på ett fågelbord av fågelbordets ägare. Tredje fyndet i Dalarna. De tidigare var en 2K hane 19-31.3 1999 Heden, Malungs k:n och ett ex. 9, 13 och 19 februari 1961 i Falu k:n.

Trots att ett stort antal skådare besökte platsen så var det ingen som bemödade sig om att skicka in någon raritetsbeskrivning av fågeln. Foton av fågeln har publicerats på diverse hemsidor på Internet men detta räcker inte för att granskning och godkännande skall kunna ske. Skriftlig rapport måste alltid skickas in till RK eller till rnk för att ett fynd av mera sällsynta arter skall kunna publiceras i Fågelåret respektive i Fåglar i Dalarna. För att inte detta intressanta fynd skulle förbli opublicerat så bestämde vi inom regionala rapportkommitten att själva skicka in en rapport om fyndet till RK och därav står "rnk Dalarna" som rapportör av fyndet.

Ringtrast *Turdus torquatus* (H)

Häckningar: 1 par mellan Nipfjället och Stådjan, Älvdalens k:n (Mattias Högberg). Vid Njupeskar, Älvdalens k:n genomfördes med största säkerhet minst en häckning då 3 sjungande hannar fanns på lokalen 9.5-10.7 (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Cecilia Fahln m fl) och 3 IK sågs den 19.8 (Kjell Westerdahl)

Vår: Fynden redovisas kommunvis med antal fynd följt av antal individer: Ludvika 8/10, Borlänge 1/1, Falun 2/2, Malung 5/9, Älvdalen 1/1, Totalt 17/23.

Sommarfynd: 2 ad Nipfjället, Älvdalen k:n 6.6-13.7 (Bo Hultgren, Magnus Åström). 1 sj hane Idre, Älvdalen k:n 22.6 (Tony Fridolfsson). Max 10 ad Fulufjället, Älvdalen k:n 30.6-23.7 (Kaj Svahn, Johannes Tallroth, Göran Svahn m fl).

Höst: 1 ex Blyberg, Älvdalen k:n 16.10 (Mattias Högberg).

Ludvika k:n, Västmanland: 1 hane 26.4 och 1 hona 1.5 Hörksbyn (Bertil Rahm). 1 hona Jan Matts dammen 2.5 (Sten-Erik Bohlin).

Tre säkert konstaterad häckningar och med all säkerhet ytterligare en är en bra årsnotering. Arten är säkerligen förbisedd som häckfågel och antalet häckade par är långt fler än de som rapporteras.

17 vårfynd är något sämre än fjolårets 23 och år 2000 18 ex. Mönstret med långt fler vårfynd än höstfynd står i sig. Under de två senaste åren har bara ett höstfynd rapporterats respektive år och bägge gångerna från Malung.

Gräshoppsångare *Locustella naevia* (H)

39 ex rapporterades vilket är en liten återhämtning sen fjolårets 31 ex. Arten har minskat stadigt sedan början på 90-talet och årets antal tangerar noteringen för år 2001, men den var den lägsta sedan 1988.

Det finns en möjlighet att minskningen inte är så illa som det verkar då den kan bero på bristande rapportering. Till exempel så har det de senaste åren inte kommit in några rapporter från Avesta, vilket tidigare hyst många fynd. Rimligtvis finns det ett antal sjungande fåglar även där som tyvärr inte kommer med i rapporten.

Flest fynd gjordes som vanligt i Borlänge där 13 fåglar observerades. Övriga kommuner där fåglar sjöng var Hedemora 10, Säter 2, Smedjebacken 2, Ludvika 2, Falun 2, Leksand 3, Rättvik 2, Mora 2 och Orsa 1.

ex i Hässlen som avser brednäbbad nötkräka.

Smalnäbbad nötkräka *Nucifraga caryocatactes macrorhynchos* (F)

1 ex Mornäs, Transtrands s:n 3.1 (Bengt Bengtsson). 1 ex Borlänge k:n 9.8 (Håkan Olsson). 1-3 ex Funäsudden, Mora k:n 26.8-1.11 (Kjell Westerdahl). 1 ex Borlänge k:n 31.8 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex Hole, Malung. Malungs k:n 8.9 (Janne Dahln). 8 ex Horrmund, Transtrands socken 15.9 (Birger Johansson). 1 ex Bullsjön Malungs k:n 16.9 (Janne Dahln). 1 ex N Grimssäker, Malungs s:n 01-23.9 (Bror-Erik Larsson, Mikael Larsson) 1 ex Malungsfors, Malungs k:n 8.10 (Raimo Laurila). 1 ex Grönland, Malung k:n 30.10 (Janne Dahln). Under häckningstid gjordes i Malung ett flertal observationer där man misstänkte häckning, något bo kunde dock inte återfinnas (Harry Hedman).

Få rapporterade fynd där fåglarna har rasbestämts till smalnäbbade.

Kaja *Corvus monedula*

1 häckning Heden, Lima, Malungs k:n (Kenneth Persson). Första konstaterade häckningen i Lima s:n.

*Svartkråka *Corvus corone corone* (8, 2)

1 ex Flygfältet, Malungs k:n 31.3 (*Janne Dahln). 1 ex Hallsjövik, Malungs k:n 2.4 (*Janne Dahln). 1 ex Mosjön, Malung. Malungs k:n 4.4 (*Janne Dahln, *Börje Dahln, *Hans-Erik Eriksson). 1 ex Bodarna, Gagnefs k:n 3.5 (Conny Trogen*). Fyndet i Malung avser samma fågel och betraktas av rtk som ett fynd. Andra fyndet i Malung av denna ras av kråka. Första fyndet gjordes 1977 i Lima. Fler fynd av rasen görs säkerligen i landskapet men rapporteras inte in via raritetsrapport till rtk varför dessa observationer förblir opublicerade.

Stare.

Foto Rolf Björk

Stare *Sturnus vulgaris* (H)

Stor flock: 600 ex Fatburen, Hedemora k:n 23.9 (Berndt Söderlund).

*Rosenstare *Sturnus roseus* (3,2)

1 ex Snöåvägen, Ludvika, Ludvika k:n 24.5-25.5 (*Hans-Olov Forsberg, *Berndt Hammarlund

gm Pelle Adenäs). 1 ex Mockfjärd, Gagnefs k:n 21.6-22.6 (*Vesa Juujärvi m.fl.). Två fynd samma år av denna raritet i Dalarna som bara noterats tre gånger tidigare i landskapet.

Under året skedde en liten "invasion" i Sverige vilket är en anledning till att även vi fick en "del av kakan". Tidigare fynd av arten gjordes 2.11 1855 (Svårdsjö, Falu k:n), 16.6 1966 (Normäs, Älvdalens k:n) och 3.7 1979 (Furudal, Rättviks k:n).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Ovanligt stora mängder övervintrade i Ludvikatrakten med uppskattningsvis 200 ex i Ludvika stad januari-mars (Pelle Adenäs) och 40 ex Hörsksbyn, Grängesberg (Västmanland) samma tid (Bertil Rahm).

Steglits *Carduelis carduelis* (H)

Konstaterad häckning: 1 par med 2 juv Borlänge k:n 8.9 (Bengt Eriksson). Fynd av stora flockar: Som mest 25 ex Islingby, Borlänge k:n 2.1-31.3 (Yngve Johansson m fl). Som mest 30 ex Nyckelby, Borlänge k:n 19.10-11.11 (Nils-Erik Björkbacka, Gunnar Bäck m fl). Som mest 45 ex Islingby, Borlänge k:n 9.11-31-12 (Eddine Hodi, Yngve Johansson m fl). Som mest 15 ex Haraldsbo, Falu k:n 3.11-21.12 (Hans Malmsten).

En art där antalet fynd ökar från år till år. Fynd under perioden jan-mars och okt-dec dominerar. Borlänges dominans är total när man jämför fynden mellan de olika kommunerna. Noterbart är också att arten inte är observerad i sju av landskapets kommuner under året. Beror detta på att arten verkligen saknas där eller är det så att rapporteringen är dålig? Kommunvis fördelning av antal fynd/antal fåglar var följande: Avesta 1/1, Hedemora 1/1, Ludvika 5/10, Borlänge 13/144, Falun 5/21, Mora 2/5, Orsa 1/2, Maltug 6/8, Älvdalen 2/2.

Vinterhämling *Carduelis flavirostris* (F)

Vinterfynd: 4 ex Hovran, Hedemora k:n 1.1 (Berndt Söderlund). 14 ex Nyckelby, Borlänge k:n 18.1 (Håkan Sandin). 4 ex Västerbyhytta, Smedjebacken k:n 6.2 (Mikael Ohlson). 5 ex Nyckelby, Borlänge k:n 17.2 (Nils-Erik Björkbacka).

Brunnska *Carduelis flammea cabaret* (T)

1 ex Islingby, Borlänge k:n 9.1 (Yngve Johansson). 1 ex G:a Knutsbo, Ludvika k:n 25.1 (Bo Hultgren). 1 ex Lergärdet, Borlänge k:n 12.2 (Erik Björkbacka, Nils-Erik Björkbacka). 1 ex samma lokal 17.2 (Nils-Erik Björkbacka). 1 ex Lusmyren, Borlänge k:n 4.5 (Håkan Olsson). Höst: 2 ex rast Bullsjön, Malung k:n 30.8 (Janne Dahln). 5 ex rast Grövelsjön, Älvdalen k:n 28.9 (Martin Tjernberg). 3 ex Hovran, Hedemora k:n 2.11 (Berndt Söderlund). 1 ex Lergärdet, Borlänge k:n 16.11 (Nils-Erik Björkbacka). 2 ex Bäсна, Gagnef k:n 20.11 (Vesa Juujärvi). 1 ex Lergärdet, Borlänge k:n 26.11 (Nils-Erik Björkbacka). 6 ex Hansjö, Orsa k:n 14.12 (Thomas Jågas). 2 ex samma lokal 15.12 (Thomas Jågas).

Ludvika k:n, Västmanland: 3 hannar 30.12-31.12 Hörsksbyn (Bertil Rahm).

Fåre fynd än året innan men helt naturligt då även den norra rasen av gräsiska varierar i antal från år till år.

Snösiska *Carduelis hornemanni* (T)

1 ex Grängesberg, Ludvika k:n 1.1 (Mikael Ohlson). 1 ex Lustigknopp, Falu k:n 1.1 (Kalle Bergström). 1-2 ex Bäсна, Gagnefs k:n 2.1-3.2 (Vesa Juujärvi). 1 ex Fryksås, Orsa k:n 12.1 (Lars Hansson, Caj Runesson). 3 ex Klockarhagen, Mora k:n 17.1-31.1 (Caj Runesson).

I ex Lustigknopp, Falu k:n 26.1 (Kalle Bergström). I hane Islingby, Borlänge k:n 31.1 (Yngve Johansson). I honf Vattnäs, Mora k:n 6.2 (Caj Runesson). 2 ex Palahöjden, Ludvika k:n 3.3 (Tommy Eriksson). I honf Lergärdet, Borlänge k:n 13.3 (Erik Björkbacka, Nils-Erik Björkbacka). I ex Forssa, Borlänge k:n 17.3 (Sten-Erik Bohlin). I par Funäsuddan, Mora k:n 17.3 (Kjell Westerdahl). 2 ex Böle, Malungs sn 17.3 (Göran Bergman). I ex Foskros, Idre, Älvdalen k:n 25.3 (Andreas Svärthagen).

Höst: I ex Ludvika k:n 6.11 (Mikael Ohlson). I ex Rommarheden, Malungs s:n 24.11 (Hans-Erik Eriksson) I ex Lustigknopp Falun k:n 25.11 (Kalle Bergström).

Ludvika k:n, Västmanland: I hane Hörksbyn 27.1 (Bertil Rahm).

Betydligt färre fynd än året innan och noterbart är att bara tre observationer gjordes under hösten.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* (h)

Årets första fynd av arten noterades i början av juni i norra delen av landskapet. I slutet av juli gjordes fynd så långt söderut som i Hedemora och Ludvika. När året var till ända hade arten observerades i stora delar av landskapet. Totalt sett gjordes nästan 100 fynd av cirka 550 fåglar. Kommunvis fördelning av antalet fynd/antal fåglar: Avesta 1/1, Hedemora 4/7, Smedjebacken 1/8, Ludvika 15/61, Borlänge 25/73, Falun 11/42, Gagnef 2/4, Leksand 1/4, Mora 2/7, Orsa 3/3, Vansbro 1/4, Malung 6/9, Älvdalen 27/329.

Fynd av större grupper gjordes enligt följande: 16 ex Mångsbodarna, Älvdalens k:n 30.7 (Rolf Björk). 10 ex Grövelsjön, Älvdalens k:n 7.8 (Olof Hjelim). 100 ex Burusjön, Idre s:n, Älvdalens k:n 9.8 (Joakim Ekman, Gabriel Ekman). 20 ex Storsätern Idre, Älvdalens k:n 10.8 (Joakim Ekman, Gabriel Ekman). 11 ex Vedungsfjället, Älvdalens k:n 16.8 (Anders Adolfsson). 68 ex, Grövelsjön, Älvdalens k:n 17.8 och 30 ex, samma lokal 18.8 (Henrik Lind). 21 ad Grövelsjön, Älvdalens k:n 27.8 (Per Lif). 19 ex Fingärdets fåbod/Flinten, Falu k:n 5.9 (Kalle Bergström). 8 ex Lönnfallet, Grängesberg, Ludvika k:n 4.11 (Sten-Erik Bohlin). 7 ex Ytermora, Borlänge, Borlänge k:n 6.11-24.11 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka, Håkan Olsson). 6 ex Syd i byn Färnäs, Mora k:n 22.12 (Magnus Strömberg). 5 ex Falu k:n 28.12 (Fredrik Friberg, Hanna Friberg).

Tallbit *Pinicola enucleator* (h)

Under våren gjordes enbart sex fynd av arten, tre i Malung samt ett fynd i vardera Falun, Ludvika och Orsa. Under föregående höst var det bara i Malung och Orsa som arten noterades. I mitten av oktober inleddes en invasion som koncentrerades till Avesta, Falun, Borlänge och ned mot Ludvika. Arten fanns kvar i landskapet året ut.

Vid invasionens inledning noterades enstaka fåglar eller mindre grupper. Mot slutet av året gjordes flera fynd av lite större flockar. Fynd av större flockar noterades enligt följande: 20 ex Norra kyrkogården, Borlänge k:n 9.11 (Nils-Erik Björkbacka). 30 ex Hammarbacken, Ludvika k:n 30.11 (Bertil Rahm). 28 ex Lugnet, Falu k:n 2.12 (Hans Malmsten). 75 ex Borlänge k:n 5.12 (Lars Antonsson). 20 ex Högbergsskolan, Ludvika k:n 5.12 (Bertil Rahm). 20 ex Borlänge k:n 6.12 (Håkan Sandin). 20 ex Lugnet, Falu k:n 11.12 (Hans Malmsten). 20 ex, Borlänge k:n 13.12 - 14.12 (Håkan Sandin, Nils-Erik Björkbacka). 65 ex Gruvkontoret, V Grängesberg Ludvika k:n 14-28.12 (Bertil Rahm). 25 ex Borlänge k:n 15.12 (Nils-Erik Björkbacka). 40 ex Lergärdet, Borlänge k:n 16.12 (Erik Björkbacka). 20 ex Borlänge k:n 18.12 (Nils-Erik Björkbacka). 20 ex Avesta k:n 19.12 (Berndt Söderlund). 20 ex Avesta k:n 21.12 (Martin Hällgren, Berndt Söderlund). 30 ex Avesta k:n 22.12 (Berndt Söderlund). 30 ex Tjärna ängar, Borlänge k:n 23.12

(Håkan Olsson). 30 ex Avesta k:n 23.12 (Berndt Söderlund). 22 ex Haraldsbo, Falu k:n 25.12 (Hans Malmsten). 32 ex Vad, Söderbärke, Smedjebackens k:n 26.12 (Sten-Erik Bohlin). 20 ex Avesta k:n 26.12 (Berndt Söderlund). 35 ex Avesta k:n 28.12 (Berndt Söderlund). 40 ex Avesta k:n 29.12 (Berndt Söderlund). 30 ex Avesta k:n 30.12 (Berndt Söderlund). 60 ex Lergärdet, Borlänge k:n 30.12 (Nils-Erik Björkbacka). 70 ex Lergärdet, Borlänge k:n 31.12 (Nils-Erik Björkbacka)

Kommunvis fördelning av antalet fynd/antal fåglar: Avesta 18/275, Hedemora 4/37, Säter 1/13, Smedjebacken 3/47, Ludvika 27/495, Borlänge 46/619, Falun 33/311, Gagnef 2/3, Leksand 4/27, Rättvik 5/32, Mora 8/41, Orsa 6/45, Malung 9/79, Älvdalen 3/21.

Det är bara från en av kommunerna i landskapet som inga fynd har inrapporterats. När det sker en invasion av denna omfattning så är det mycket svårt att beräkna antalet fåglar där arten uppträder under lång tid och med flockar av varierande storlek. Antalet fynd går att få fram, men att ange antalet fåglar i Avesta, Ludvika, Borlänge och Falun på ett korrekt sätt är omöjligt då många av fåglarna räknas flera gånger och av olika rapportörer. Antalssiffran för dessa fyra kommuner är lägre än vad som angivits ovan.

Stenkäck *Coccothraustes coccothraustes* (h)

Arten verkar att ha etablerat sig med en stadig stam i landskapet, dock med en stor koncentration av antalet fynd till Borlänge. Endast en konstaterad häckning men flera observationer tyder på att arten häckar på flera platser. En uppmaning till alla att hålla lite bättre koll på arten. Häckning: Garpenberg, Hedemora k:n 24.6 (Jan-Erik Westerlund)

Kommunvis fördelning av antalet fynd: Hedemora 7, Säter 1, Smedjebacken 1, Ludvika 17, Borlänge 80, Falun 4, Leksand 8, Malung 4.

Lappsparv *Calcarius lapponicus* (H)

Större flockar (>10 ex):

12 ex rast Flygfäilet, Malung k:n 8.4-9.4 (Janne Dahlén, Anders Borgehed). 5 par Fosksjöarna, Grövelsjön, Älvdalen k:n 23.5 (Håkan Olsson). Fynd av flockar med mer än 10 fåglar görs inte årligen.

Snösparv *Plectrophenax nivalis* (H)

Större flockar:

100 ex rast Sörbogrundet, Hovran, Hedemora k:n 22.3 (Berndt Söderlund). 100 ex Österfors, Gagnefs k:n 29.3 (Arne Reldin). 500 ex rast Gustafs, Sätters k:n 24.3 (Linnea Jakobsson, Andreas Sandberg). Ovanligt få fynd av större flockar under våren.

Ortolansparv *Emberiza hortulana* (H)

Arten för en tynande tillvaro i landskapet och Borlänge verkar vara det område där det finns några par, i övrigt görs endast sporadiska observationer. Ingen konstaterad häckning detta år. Årets första observation gjordes den 2.5 och den sista den 21.7. Kommunvis fördelning av fynden: Hedemora 2, Säter 1, Borlänge 6, Mora 1 och Orsa 1.

Videsparv *Emberiza rustica* (H)

Vår: I hane Timmeråsvallen, Malungs k:n 5.5 (Bror-Erik Larsson). I hane Björnåsbäcken, Malungs k:n 5.5 (Bror-Erik Larsson). I hane Vintjärn, Falu k:n 7.5 och 1 par samma lokal 11.6 (Kalle Bergström). I hane Loggasmynnen, Rättviks k:n 10.5 (Fredrik Friberg, Hanna Friberg).